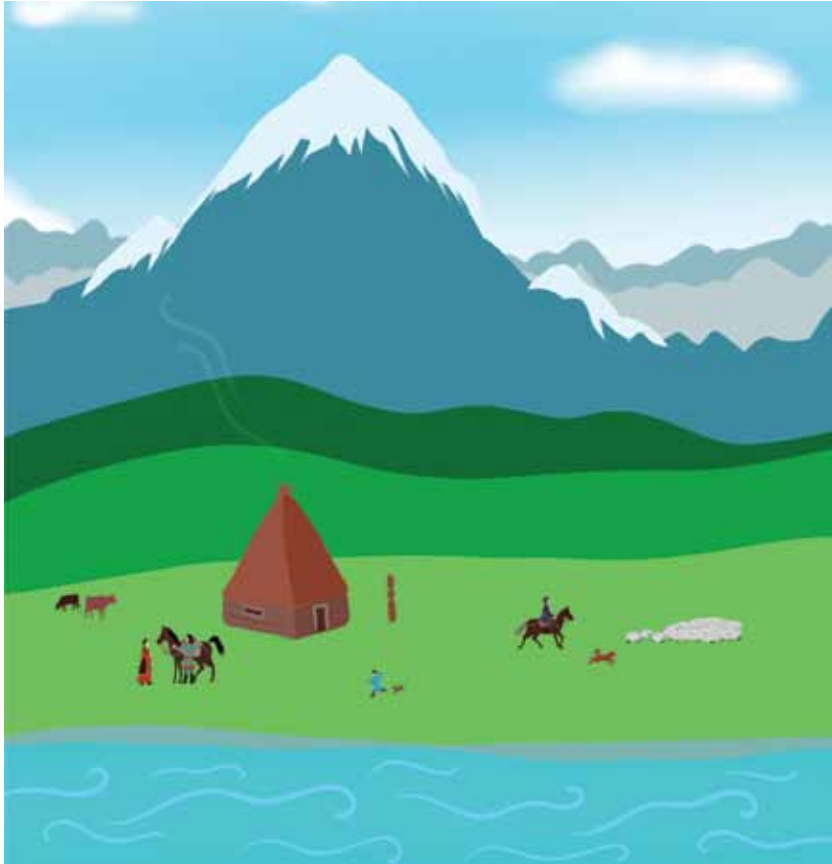

ÖSKÜС КЫЗЫЧАК

Горно-Алтайск
2018

Жаан тайганын колтыгында, көгөрө чайпалып жаткан жараш көлдин жаказында ак малын кабырып, өбөгөн лө эмеген амыр-энчү журтаган. Мерген уулы Ай-Сулу сыйныла ада-энезине болужып жүрген.

Мерген айыл-журт төзөп, Коңырай үйиле кожо өскө жерге көчө берген. Олордын сок жаңыс кызы, Сырга, иштеерге сүүбейтен.

Ай-Сулунун ада-энези кенетийин тыг оорыйла, јада калган. Мерген олордын сөөгин жууйла, сыйнын ар-јөөжөзиле кожо алып барды.

Ай-Сулунун јегези баштапкы күннен ала онын јиген курсагын јаан көрүп, кыйгастап айткылаар болды.

Мерген аказы үйде жок болгондо, онын үйи жиген курсагынын арткан-калганыла кызычакты азырап, иштендирип, ойноп то барарга божотпойтон.

Женези Ай-Сулуны эрте тагда ойгозоло, энирге жетире бозулар күдерге ийетен.

Түнде ого чеген быштыратан. Бир катап кызычак үргүлей берерде, жегези онын көзине бышкынын учыла сайды. Ай-Сулу арыктап, тентирилип базып жүрер болды.

Жеgezинин кызычагы, энезиндий ок, жаман кылыкту болгон. Ол иштебей, жаранарын ла сүүйтөн. Ай-Сулуны күчи жеткенче согуп, коронду сөстөриле ыйладып туратан. Кызычак мынайда кыйнадып жүрген де болзо, аказына коптонбойтон.

Бир катап аказы андайла јанып келетсе,
сыйны јаратта кунукчылду кожондоп отурган.
«Сыйным нениг учун комыдалду кожондойт?
Мыны укса кайдар» — деп сананала, тындалана
берди.

Сарбанактын сары күни
Ажар өйи једе берт,
Сары чучук-кийисти
Јиир өйим једе келт — деп кожондойло,
кызычак өксөп-өксөп ыйлай берди.

«Сен нениң учун комыдап жүрүн, балам?» — деп сурайла, аказы сыйнының арықтап калганын ајарды. Ол адынан түжеле, кызычактың азыкту баштыгын ачты.

Анда тестек-тестек чучуктар јатты. Олордың бирүзин јара тартып ийерде, анаң чечкелеп салган сары кийис чыкты.

«Бу сениң азыгың ба, сыйным?» — деп, ол Ай-Сулунан сурады.

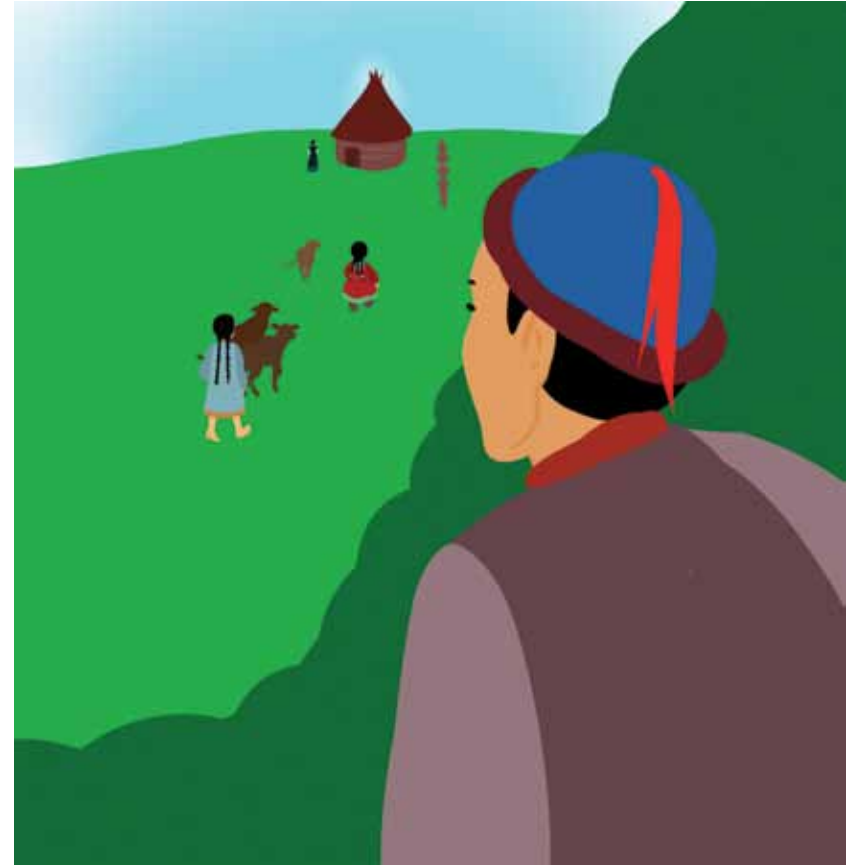
«Эйе, јиген курсагым» — көзинин јажы мөлтүрежип, кызычак айтты. Аказы сыйнын лаптап ајыктаарда, онын кийген кеп-кийими эскирип, јылангаш буттары кезилип калтыр.

Мерген сыйнын јединип, ойноп-сооттоп отурган балазынын јанына келди. Ол кызычагынын азык алып јүрген баштыгын ача тартты.

Көргөжин, анда база тестейижип калган чучуктар јатты. Бир чучукты јара тартып ийер болзо, онын ичинен кертип салган јуу ла эт чыкты.

Мерген эки баланы эчиделе, айлы јаар түрген басты. Айлы-јуртына једип јетпей, балдарды озолодо ийди.

Не болорын көрөгө, бойы араайынаг кызычактардын кийнинен басты. Өбөөнининг келип жатканын Когырай көрбөй калды.

Мерген көрзө, үйи Ай-Сулуну арбап, чачынаг тудала сого берди. Өскүс сыйнын жегези кыйнап турганын аказы жагы ла ондоды.

Мерген жүгүрүп келеле, үйүн аттын камчызыла сокты.

Ачуга чыдабай, Конгырай алгырып-багырып, айу болуп кубулды.

Ол эмдиге жетире кижин жүзүн көрбөй, тайгада ла жүрөт. Бут кырында турган айуны көргөжин, ол кижин ошкош оборлу.

Балазы энезинин айу боло бергенин көрөлө, эрлен болуп кубулды.

Эрленди лаптап көрзөн, ол, јаранчак кыс ошкош, кылгандары мызылдап турар.

Айу ла эрлен эки јара манташты.

Аказы ла сыйны оларды ээчиде көрүп, унчукпай тургулады.

